

K E R T O M U S

Englantiin 9.XI.1936 - 10.V.1937 tekemästäni
opintomatkasta.

Esko K. Leinonen.

Suomen Pankin Johtokunta myönsi minulle viime vuoden syyskuussa matka-apurahan kieli- ja pankkiteknillisten opintojen harjoittamista varten Englannissa. Matkan tarkoituksena oli työskentelemällä puolen vuoden ajan englantilaisessa pankkilaitoksessa perehtyä sikäläiseen pankkitoimintaan, ja Johtokunnan tiedustelujen johdosta ilmoitti Lontoossa sijaitseva Hambros Bank Ltd. haluavansa järjestää minulle siihen tilaisuuden sikäläisessä pääkonttorissaan.

Matka oli alunperin suunniteltu aloitettavaksi marraskuun 1 p:nä, mutta työluvan viipymisen vuoksi siirtyi se mainitun kuukauden yhdeksänteen päivään. Lontooseen saavuttuani ilmoittauduin heti yllämainittuun pankkiin aloittaakseni harjoitteluni ja vielä muutamia päiviä kestäneiden työlupajärjestelyjen jälkeen saatoinkin aloittaa työskentelyni. Koko sen kuuden kuukauden ajan, jonka harjoitteluani Hambros Bank Ltd'issä kesti, otin aktiivisesti osaa työskentelyyn aina sikäli kuin se kullakin osastolla oli mahdollista. Kuten alkuaan olin suunnitellutkin, ehdin yllämainitun ajan kuluessa tutustua kaikkiin pankin tärkeimpiin osastoihin, nim. kirjeenvaihtosastoon, kassaosastoon, remburssiosastoon, kotimaisten vekselien osastoon (perittävät vekselit ja diskontatut vekse-

lit), talletustiliosastoon, ulkomaisten vekselien osastoon, valuuttaosastoon sekä arvopaperiosastoon, työskennellen tärkeämmillä osastoilla noin kuukauden ja vähemmän tärkeillä kahdesta kolmeen viikkoon.

Kuten tunnettua, on Hambros Bank Ltd. erittäin vilkkaassa liikeyhteydessä erittäinkin Pohjoismaiden kanssa. Sen huomattavimman asiakaspiirin muodostavat skandinaaviset suuryhtiöt sekä pankit, joskin myös liikesuhteet eräisiin Etelä-Euroopan maihin, varsinkin Italiaan, ovat sangen vilkaat. Tästä suurimmaksi osaksi ulkomaille suuntautuvasta pankkitoiminnasta johtuu, että eräät pankin osastot, kuten esim. ulkomaisten vekselien osasto ja remburssiosasto, ovat paisuneet suhteellisen suuriksi ja tarjoavat eniten mielenkiintoa. Tätä silmälläpitäen on yleensä harjoittelijoillekin varattu tavallista runsaammin aikaa työskentelyyn näillä osastoilla.

Seuraavassa esityksessä selostaessani harjoitteluaikanani tekemiäni huomioita pyrin mikäli mahdollista ryhmittelemään asiat eri osastojen nimikkeiden alle. Estääkseni esitystä paisumasta liian laajaksi ja pitäveteiseksi koetan keräämistäni muistiinpanoista esittää pääkohdat ja yksityiskohtia vain sikäli kuin ne tarjoavat erikoista mielenkiintoa.

Kassaosasto (Cash Department).

Pankin neljän kassan kesken on työ jaettu siten, että kaksi kassanhoitajaa vain suorittaa maksuja (paying cashier) ja kaksi ottaa niitä vastaan (receiving cashier). Yleensä ei kassanhoitajilla ole enempää käteisvaroja kuin mitä he tarvitsevat päivää varten ja loput pidetään holvissa. Holvissa-kaan ei kuitenkaan pidetä suurempia määriä kuin on tarpeellista.

Käteisiä varoja saa englantilaisessa pankissa nostaa vain shekillä, lukuunottamatta pankin omaa henkilökuntaa, joka on oikeutettu tekemään sen leimakulujen säästämiseksi erikoisella veloituslipulla. Kuten tunnettua, on Englannissa jokainen shekki varustettava 2 d. leimamerkillä, joka on useimmiten jo valmiiksi painettu kuhunkin shekkilomakkeeseen ja maksetaan shekkikirjaa luovutettaessa. Laki ei tosin estä kirjoittamista shekkiä tavalliselle paperille ja varustamasta sitä 2 d. leimamerkillä, mutta tämä menettely ei kuitenkaan yleensä ole suosittu.

Shekki on Englannissa yleisin maksuväline ja muilla maksuvälineillä suoritetaan vain murto-osa maan liikeasioista. Shekkien tarjoama ajansäästö, vähentynyt korkotappio ja suurempi varmuus käteisvaroihin verrattuna ovat ne päätekijät, jotka ovat aiheuttaneet shekkien käytön suunnattoman lisääntymisen. Näin varsinkin Englannissa, jossa kenenkä hyvänsä ei ole

helppoa avata shekkitiliä, koska pankilla siinä suhteessa on harkintaoikeus. Niinollen ei kuka tahansa saa myöskään shekkihakoa käytettäväkseen.

Shekkien runsaan käytön vuoksi on tietysti luonnollista, että niitä esitetään suunnattomat määrät pankkien lunastettaviksi, ja jokainen shekki on kassanhoitajan tarkastettava. Jos kyseessä ovat n.k. "Home accounts", kotimaiset tilit, on asia yksinkertainen, koska kassanhoitaja silloin tuntee asiakkaat ja heidän nimikirjoituksensa. Mutta jos kyseessä ovat ulkomaisilta tileiltä maksettavat shekit, tulee kassanhoitajan tarkkaan tutkia nimikirjoitukset, tarkastaa, onko shekki aviseerattu sekä onko tilillä katetta. Kun pankki lunastaa sen itsensä maksettavaksi asetetun shekin, on asia yksinkertainen ja aiheuttaa se vain määrätyt kirjanpitoviennit, mutta jos pankki saa toisen pankin maksettavaksi asetetun shekin, niin tällöin alkaa clearing toimia.

Kaikki englantilaiset pankit eivät ole clearingin jäseniä, vaan ottavat ne osaa siihen toisten, jäseninä olevien suurpankkien välityksellä. Hambros Bank Ltd'n clearingpankkeja ovat Lloyds Bank Ltd., Midland Bank Ltd. ja Westminster Bank Ltd., joista kutakin aina käytetään vuorotellen neljä viikkoa. Kaikki muiden pankkien maksettaviksi asetetut shekit lähetetään siis päivittäin näihin pankkeihin, joista ne sitten edelleen menevät Clearing Houseen clearingpankin omien shekkien kanssa. Hambros Bank'illa on luonnollisesti tili kussakin näistä clearingpankeista, ja sitä aina joko hyvitetään tai ve-

loitetaan riippuen siitä, onko pankin lähettämien shekkien määrä suurempi tai pienempi kuin clearingissä sen maksettavaksi esitettyjen shekkien määrä. Hambros Bank'in maksettavaksi asetetut shekit lähettää clearingpankki ne clearingistä saatuaan taas puolestaan Hambros Bank'iin, jossa niiden määrillä veloitetaan kyseessäolevien asiakkaiden tilejä. Bank of England'in kanssa, jossa clearingpankkien välinen clearingin tuloksen mukainen tilien hyvitys tai veloitus tapahtuu, ei Hambros Bank'illa ole tässä suhteessa mitään tekemistä.

Ennen clearingpankkiin lähettämistä on kaikki shekit viivattava clearingpankille maksettaviksi (a/c Hambros Bank Ltd). Samaten on mahdollisesti vielä leimaamatta olevat shekit, samoinkuin niissä mahdollisesti oleva kuittauskin, varustettava 2 d. leimamerkillä. Jos shekki on asetettu tai siirretty Hambros Bank'ille maksettavaksi, on se luonnollisesti ennen clearingpankille lähettämistä siirrettävä. Shekkien clearingpankille lähettäminen tapahtuu useita kertoja päivän kuluessa ja liitetään kuhunkin lähetykseen laskelma kaksoiskappaleineen. Näiden laskelmien loppusummien on täsmättävä clearingiin lähetettävistä shekeistä laadittujen yksityiskohtaisten luetteloiden kanssa.

Usein jo ennen clearingpankille lähettämistä lähetettävien shekkien puutteelliset siirrot vahvistetaan. Taataanpa usein shekin oikeus siinäkin tapauksessa, että jokin siirto kokonaan puuttuu. Tällaiseen menettelyyn täytyy kuitenkin olla kysymyksessäolevan asiakkaan antama lupa ja takuu. Jos shekis-

sä olevaa virhettä tai puutteellisuutta ei ole huomattu, vahvistusta shekin oikeudesta puuttuvan takuun takia ei ole voitua antaa tai jos shekkiä jostain muusta syystä ei clearingissä ole lunastettu, clearingpankki palauttaa sen takaisin Hambros Bank'ille merkiten shekkiin syyn palauttamiseen. Tavallisimpia syitä palauttamiseen ovat: "R/D", mikä merkitsee, että asettajan tilillä ei ole katetta, "Endorsement Irregular" tai "Endorsement requires Banker's confirmation" tarkoittaa taasen siirroissa olevia puutteellisuuksia. Sattuu nimittäin sangen usein, että siirrossa esiintyvä toiminimi kirjoitetaan puutteellisesti tai että toiminimen alle kirjoittava henkilö ei merkitse näkyviin asemaansa yhtiössä. Tätähän ei vaadita Suomessa, mutta Englannissa voi pankki tämän puutteen takia kieltäytyä lunastamasta shekkiä. Jos siis toiminimen johtaja allekirjoittaa toiminimen, on hänen nimensä alle merkittävä "Director", kassanhoitajan "Cashier" j.n.e. Englantilaiset pankit eivät kyllä yleensä viimeksimainitun puutteellisuuden takia palauta shekkejä, vaan takaavat siirron oikeuden harkintansa mukaan. Käytäntö onkin vähitellen siirtynyt siihen, että kyseen ollessa pankeista tai toiminimistä, joiden toiminimen allekirjoittaa kaksi henkilöä, siirto hyväksytään ilman vahvistusta huolimatta siitä, ettei toiminimen allekirjoittajien virka-asemaa ole mainittu.

Jos shekki siis palautetaan clearingistä maksamatta, veloitetaan kyseessäolevan asiakkaan tiliä sen määrällä, koska aikaisemmin jo ennen clearingiin lähettämistä kaikkien shekkien määrillä on hyvitetty asianmukaisia tilejä. Samalla lähetetään

asiakkaalle ilmoituskirje, joka hänen tulee palauttaa varustetuna allekirjoituksellaan, ja joka sisältää tunnustuksen shekin oikeaperäisyydestä sekä hyväksymisen takuulle, jonka pankki mainitun luvan saatuaan antaa. Tämän jälkeen shekki lähetetään uudelleen clearingpankille tai peritään myös joskus, jos kyseessä on suurempi shekki ja se voi sopivasti käydä päinsä, suoraan.

Kassa suorittaa myös maksuja henkilöille ja yhtiöille pankin omilla shekeillä, antaa puhelinmääräyksiä toisille seu-
duille ja tekee siirtoja asiakkaan tilille toiseen pankkiin. Pankkien väliset maksusiirrot tapahtuvat n.k. "bankers payment":eillä. Näitä "bankers payment":ejä käsitellään pankkien välisessä clearingissä samalla tavalla kuin shekkejäkin huomioonottaen kuitenkin, että ne ovat vapaat leimaverosta. Jokainen niistä sisältää asettavan pankin nimen, maksavan pankin, s.o. clearingpankin nimen ja kenen tilille, kenen lukuun sekä kenen määräyksestä maksu suoritetaan. Työn ja ajan säästämiseksi on jokaiseen "bankers payment":iin yhdistetty erikoinen lippusarja (fanfold), joten ensinmainittua kirjoitettaessa, käyttäen kopiopapereita, saadaan neljä jäljennöstä. Näistä jäljennöksistä ensimmäinen, joka seuraa "bankers payment":iä, on ilmoituskirje sille, jonka tiliä kyseessäolevalla määrällä hyvitetään. Toinen jäljennös lähetetään määräyksen antajalle ilmoituskirjeenä hänen tilillään tapahtuneesta veloituksesta. Kolmas jäljennös jää Hambros Bank'ille todisteeksi (copy for files) ja neljäs on veloitusslippu.

"Bankers payment":it kirjoitetaan tavallisella kirjoitus-koneella, johon on kiinnitetty erikoinen laite kopiopapereiden siirtämistä varten, koska lippusarjat ovat jatkuvana nauhana ja revitään irti aina niiden valmistuttua. Tämän jälkeen ne tarkastetaan, tarkastava virkailija merkitsee jokaiseen puu-merkkinsä, tarpeelliset allekirjoitetaan, jäljennökset lähetetään kukin asianomaiselle osastolle ja itse "bankers payment":in vahtimestari vie asianomaiseen pankkiin. Viimeksimainittu pankki tekee "bankers payment":issä mainitun hyvitysviennin kirjoit-hinsa ja lähettää sen edelleen clearingiin, jonka välityksellä Hambros Bank'in sen clearingpankissa olevaa tiliä veloitetaan.

Luonnollisesti Hambros Bank'in kassat joka päivä vastaan-ottavat suuret määrät muiden pankkien Hambros Bank'ille lähettä-miä "bankers payment":ejä. Niiden perusteella kirjoitetaan asianmukaiset hyvitysliput, "bankers payment":iä seurannut hyvi-tetyn tilin pitäjälle tarkoitettu ilmoituskirje lähetetään kir-jeenvaihto-osastolle ja itse "bankers payment" lähetetään clea-ringin kautta perittäväksi ja hyvitetäväksi clearingpankissa olevalle tilille.

Samaan tapaan laadittuja lippusarjoja kuin edellä on se-litetty käytetään myös tehtäessä tilisiirtoja pankissa tililtä toiselle (transfers). Tällöin yhdellä kertaa kirjoitetaan kaikkiaan kuusi lippua, nim. hyvityslippu, veloitusslippu, ilmoi-tuskirje hyvitetävälle, ilmoituskirje veloitettavalle sekä jäl-jennökset kahdesta viimeksimainitusta.

Kuten tiedämme, eivät englantilaiset pankit laske uudelleen liikkeeseen vastaanottamiaan käytettyjä £ 5 tai sitä suurempia seteleitä. Kaikkien tällaisten numerot ja pankille jättäjien nimet merkitsee kassanhoitaja erikoiseen kirjaan, jonka jälkeen setelit lähetetään Bank of England'iin, joka ne leimaa mitättömiksi. Tässäkin tapauksessa käyttää Hambros Bank välittäjänä clearingpankkiaan, jossa Hambros Bank'in tiliä hyvitetään setelilähetteen määrällä, ja clearingpankki toimittaa setelit edelleen Bank of England'iin. Setelinumeroiden ja jättäjien nimien kirjoihin merkitsemisestä on luonnollisesti se hyöty, että täten huomattavasti helpotetaan tutkimuksia siinä tapauksessa, että seteli häviää tai tapahtuu jotain väärinkäytöksiä.

Erilaiset tilit ja lainat.

Yleisöä varten on Hambros Bank Ltd'ssä kolmenlaisia tilejä: talletustilejä, juoksevia tilejä ja lainatilejä.

Talletustilin (Deposit Account) voi pankissa avata sekä kotimainen että ulkomainen asiakas. Tili avataan määräajaksi, korkeintaan 12 kuukaudeksi, ja määräajan umpeenkuluttua voi asiakas talletuksen jälleen uusia, jos hän haluaa. Korkoa suoritetaan tällä tilillä asiakkaan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti (nykyisin noin 1 %), ja siirretään se aina talletuksen eräytyessä tai talletuksen ollessa pitempiaikainen kuin 3 kk. neljä kertaa vuodessa hänen juoksevalle tililleen. Jos asiakkaalla ei ole pankissa juoksevaa tiliä, voidaan korko poikkeustapauksessa ja erikoisen sopimuksen perusteella lisätä alkuperäiseen pääomaan ja laskea siis korkoa korolle. Tämä on kuitenkin melko harvinaista ja useimmiten pysyy talletussumma korko talletusajan samansuuruisena. Mikään ei luonnollisesti esitä asiakasta suurentamasta jo pankissa olevaa talletustaan (siirtämällä esim. juoksevalla tilillään olevan liian saldon tälle parempaa korkoa tuottavalle tilille), mutta traseeraus ja sellainen vähittäinen maksujen suorittaminen, mikä on oleellista juoksevalle tilille, ei tällä tilillä ole mahdollista. Talletustiliä avattaessa annetaan asiakkaalle talletustodistus, joka on kuitenkin luonteeltaan vain kuitti, jota ei voi siirtää.

Myös juoksevan tilin (Current Account) voi pankissa ava-

ta sekä koti- että ulkomainen asiakas. Jos tilinpitäjä on kotimainen, saa hän halutessaan erikoisen vastakirjan (pass-book), johon merkitään jokainen pano ja otto. Vastakirja säilytetään tavallisesti pankissa, mutta luovutetaan se asiakkaalle hänen pyynnöstään tarkastettavaksi. Huomattava on, että mainitunlainen vastakirja ei ole mikään tiliote, sillä se laaditaan itsenäisesti tilitodisteiden perusteella. Rahaa saa tililtä nostaa vain shekillä, ja palautetaan shekit myöhemmin mitätöityinä ja varustettuina lunastuspäivän leimalla takaisin asiakkaalle.

Jos tilinpitäjä on kotimainen, hoitaa kirjanpidon "Ledger Department", jota vastoin ulkomaalaisten tilinpitäjien tilit hoitaa "Foreign Ledger Department". Ulkomaalaisella tilinpitäjällä ei ole oikeutta saada vastakirjaa, vaan hänelle ilmoitetaan kirjeellisesti kaikki tilillä tapahtuneet viennit. Jos esim. henkilö, jolla oleskellessaan Lontoossa on ollut juokseva tili Hambros Bank'issa, muuttaa maasta pois, siirretään tili "Ledger Department"ista "Foreign Ledger Department":iin, vastakirja lakkaa olemasta voimassa ja kaikki tiliviennit ilmoitetaan hänelle tämän jälkeen kirjeellisesti.

Periaatteessa on juokseva tili koroton. Tähän nähden on kuitenkin huomattava, että Englannissa vallitsee korkoihin nähden sängen suuri sopimusvapauden periaate. Vain "Bank Rate", s.o. Bank of England'in virallinen diskonttokorko on vahvistettu määrätyn suuruiseksi (nykyisin 2 % 30.6.1932 lähtien), ja muut korot perustuvat sopimukseen pitäen tätä "official mi-

nimum":ia mittapuunaan. Niinpä juoksevalla tililläkin sopimuksen perusteella maksetaan n.s. "Bankers' Deposit Rate", joka on 2 % alle "Bank Rate":n. Koska tällä kertaa viimeksimäinnittukin on 2 %, sovitaan juoksevan tilin koroksi yleensä noin $\frac{1}{2}$ %. Korko hyvitetään tilille neljästi vuodessa. Sääntönä pidetään, että tilillä tulee olla vähintään £ 100 ennenkuin korkoa ruvetaan hyvittämään, ja tämän jälkeen lasketaan korko koko määrälle eikä siis vain sille osalle, mikä menee yli mainitun summan.

Jokaista suurempaa juoksevaa tiliä varten on olemassa oma pienikokoinen tilikirja, jota jatketaan vuodesta toiseen kunnes se täyttyy. Täten välttyään suurten ja raskaiden tilikirjojen käytön tuottamista hankaluuksista. Koska kotimaisien tilien vastakirja laaditaan itsenäisesti tilitodisteiden perusteella, toimitetaan sen ja vastaavan tilikirjan saldon vertailu mahdollisimman usein. Korkolukuja ei koskaan lasketa itse tilikirjaan, vaan erikoiselle irtolehdele, joka lähetetään asiakkaalle, ja pankille jää siitä vain vesikopio.

Juoksevalla tilillä saattaa usein esiintyä n.s. "overdraft":ia, s.o. ylitraseerausta. Usein pankin ja asiakkaan välillä on tehty sopimus siitä, mihin määrään saakka "overdraft" saa nousta, ja on tässä tapauksessa siis kyseessä eräänlainen kassalaina. Velkasaldolle lasketaan korkeampi korko kuin se, joka juoksevalta tililtä hyvitetään, ollen tavallisesti noin 5 %.

Vakuutta vastaan voi asiakas avata myös pankissa erikoi-

sen lainatilin, "Loan Account", jolloin tätä lainatiliä veloitetaan heti lainan koko määrällä ja hyvitetään vastaavasti hänen juoksevaa tiliään. Lainaa ei yleensä myönnetä kovin pitkäksi aikaa ja vaaditaan sille yleensä määrätty eräpäivä. Englantilaiset pankit haluavat nimittäin pitää sijoituksensa niin likviideinä kuin suinkin ja välttävät sen vuoksi pysyviä lainoja.

Edellämainittuja lainoja myönnettäessä tulevat seuraavanlaiset vakuudet kysymykseen:

1) Obligatit ja pörssinoteeratut osakkeet. Jos osakkeet ovat määrätylle henkilölle asetettuja, tulee niitä vakuudeksi jätettäessä seurata erikoisen "in blanco" siirretyn luovutusasiakirjan. Luonnollisesti on pankille varmempaa, jos siirto tapahtuu sen nimelle, mutta usein silti tyydytään "in blanco" siirtoon, joka myöhemmin tarpeen vaatiessa voidaan täydentää. Ominaista Englannille on, että siellä katsotaan osakkeen arvon olevan yhtiön kirjoissa eikä osakekirjassa, ja tämän vuoksi on jokaisen osakkeiden siirron tapahduttava myös kyseessäolevan yhtiön kirjoissa.

2) Kiinteistöt. Kiinteistöjä vastaan lainataan yleensä paljon, koska Englannissa yksityinen kiinteistöjen omistus on sangen yleistä. Kiinnityksen on yleensä oltava ensimmäinen, ja toisen kiinnityksen hyväksyy pankki vain poikkeustapauksessa.

3) Henkilötakaus.

4) Tavaravakuus. Tällöin tulevat kysymykseen tavarat (esim. pumpuli, kumi, vilja ja metallit), jotka ovat tuodut maa-

han, mutta ovat vielä myymättä. Lainat myönnetään konossement-
tia, laivauspapereita tai "ware house certificate":iä vastaan.

Handwritten notes:
8/25/1914
S. S. ...
...

Faint vertical stamp:
FINLAND
BANK

Kotimaiset vekselit (Inland bills).

Yllämainitun osaston käsiteltäviin kuuluvat kaikki ne vekselit, jotka eräytyvät maksettaviksi Englannissa, Skotlannissa, Wales'issa ja Pohjois-Irlannissa, edellyttäen, että vekselit eivät perustu remburssiluottoihin (Documentary Credits). Vekselin asettamispaikalla ei tässä suhteessa ole mitään merkitystä.

Kotimaiset vekselit jaetaan kahteen seuraavaan ryhmään:

- 1) Bills for collection (perittävät vekselit).
- 2) Bills discounted eli Bills receivable (diskontattavat vekselit).

Bills for collection.

Hambros Bank Ltd'iin perittäviksi tuleet vekselit jaetaan tätä tarkoitusta varten kahteen ryhmään: "Town" ja "Country". "Town", s.o. Lontoossa eräytyvät vekselit peritään pääasiassa clearingin välityksellä. Vekselin täytyy tällöin kuitenkin olla englantilaisen henkilön tai toiminimen tunnustama maksettavaksi pankissa clearingalueella (clearing area). Jos vekseli ei täytä näitä ehtoja, peritään se vahtimestarin välityksellä.

"Country" vekselit, s.o. vekselit, jotka eräytyvät maksettaviksi Lontoon ulkopuolella tai sen laitaosissa, lähetetään perittäviksi agenteille, s.o. joillekin suurpankeille, joilla on laaja haarakonttoriverkosto. Vekselit lähetetään agenttina käytetyn pankin pääkonttoriin, joka todistuksena vekselien vastaanotosta palauttaa Hambros Bank'ille vekseleitä seuranneen

kirjeen kaksoiskappaleen varustettuna kuittauksella vastaanotosta. Perittyään vekselit agentti lähettää Hambros Bank'ille perityn määrän shekissä tai hyvittää sen tiliä.

Kaikkiin kotimaisiin vekseleihin nähden, lukuunottamatta avista vekseleitä, sovelletaan Englannissa kolmen päivän maksu- eli odotusaikaa (days of grace) . Jos esim. vekseli on asetettu maksettavaksi kolmen kuukauden kuluttua asettamisesta, joka on esim. 1/2, ja eräpäivä siis 1/5, on vekseli maksettava vasta 4/5. Tätä aikaisemmin ei vekseliä esitetä maksettavaksi ja niinollen nekin vekselit, jotka peritään clearingin välityksellä, lähetetään clearingpankille vasta viimeisenä odotuspäivänä. Vekselin todellinen juoksuaika tulee siis olemaan kolme päivää pitempi kuin vekselin tekstissä on sanottu, ja pankki merkitseekin aina vekseliin sen maksupäiväksi viimeisen odotuspäivän. Suomessa sovellettavien kolmen maksupäivän ja engl. "days of grace":n välinen ero on siinä, että Suomessa tunnustaja saa maksaa ylipäiväkorkoa jokaiselta odotuspäivältä, jotavastoin Englannissa asettaja saa odottaa rahojaan kolme päivää saamatta siitä mitään korvausta.

Jos asettaja ehdottomasti haluaa saada suorituksen määrättyinä, vekselissä mainittuna päivänä eikä halua myöntää mitään "days of grace", tulee hänen tämän vuoksi merkitä vekselissä ilmoitetun eräpäivän jälkeen sana "fixed" tai sanat "without days of grace".

Määrättäessä vekselin maksupäivää on otettava huomioon

muutamia meikäläisestä menettelystä poikkeavia seikkoja. Olet-
takaamme, että vekselin alkuperäinen eräpäivä on keskiviikko.
Pankkivirkailija tällöin aivan yksinkertaisesti lisää tähän
kolme päivää saaden maksupäiväksi lauantain. Mutta jos alkupe-
räinen eräpäivä on torstai ja vekseli tämän perusteella olisi
maksettava sunnuntaina, siirtyy vekselin maksupäivä edelliseen
päivään, s.o. lauantaihin. Samoin on laita, jos kysymyksessä
on muu pyhä- tai juhlapäivä (esim. pitkäperjantai), ja saa tun-
nustaja siis tässä tapauksessa vain kaksi "days of grace".
Poikkeuksen edellä esitetystä säännöstä tekee kuitenkin n.k.
"Bank Holiday", jollainen on Englannissa aina esim. elokuun 3
p:nä. Jos vekselin viimeinen maksupäivä sattuu täksi päiväksi,
on se maksettava vasta seuraavana päivänä. Havaitsemme näin-
ollen, että sunnuntait ja muut pyhäpäivät lyhentävät maksuaikaa,
jotavastoin "Bank Holiday":t taas pidentävät sitä.

Jos vekseliä ei kolmantena odotuspäivänä lunasteta, on
pankin velvollisuus ilmoittaa siitä heti toimenantajalleen. Ta-
vallisesti tällöin myös heti otetaan n.k. "Noting", s.o. val-
mistava protesti, joka on tarpeellinen vekselinhaltijan vekse-
lioikeuden suojaamiseksi. Varsinainen protesti voidaan tämän
jälkeen ottaa milloin hyvänsä 3 vuoden kuluessa ja vasta täl-
löin saadaan protestitodistus, joka on tarpeen, jos asia jou-
tuu tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Perittäviksi tulleitten vekselien kirjanpitoon nähden on
huomattava eräitä seikkoja. Jokainen vekseli viedään ensin

juoksevilla numeroilla varustettuun rekisteriin, jossa mainitaan kaikki vekseliosalliset ja jossa on eri sarakkeet kuluja, provisioita, leimoja ja nettomääriä varten. Samalla vietään vekseli myös n.k. "ledger":iin, jossa jokaisella asiakkaalla on oma aukeamansa. Eräpäiväkirjaan merkitään ainoastaan vekselin määrä ja numero, ja poistetaan vekseli tästä kirjasta heti kun se on esitetty maksettavaksi (presented in due course). Agenttien välityksellä perittävät vekselit merkitään sitäpaitsi erikoisiin agenteille lähetettävien vekselien kirjoihin, joista ne poistetaan vasta sitten kun on saatu ilmoitus tapahtuneesta maksusta. Kun maksu on saatu, hyvitetään "Bills for Collection A/c":ia vekselin bruttomäärällä. Samalla vekseli myös poistetaan "ledger":istä ja rekisteristä, sekä merkitään viimeksimainittuun perimisestä syntyneet kulut sekä nettomäärä. Heti tämän jälkeen "Bills for Collection A/c":ia jälleen veloitetaan vekselin bruttomäärällä, toimenantajan juoksevaa tiliä hyvitetään nettomäärällä (tai lähetetään shekissä) ja erotus, s.o. leima, kulut ja provisio hyvitetään leimojen ja "Collection Charges A/c":lle. Lopuksi kirjoitetaan toimenantajalle kirje, jossa eritellen perimisen yhteydessä syntyneet kulut ilmoitetaan hänen tililleen hyvitetty nettotulos.

Bills discounted.

Hyväksyessään vekselin diskontattavaksi vaatii pankki säännöllisesti, että siinä on kaksi hyvää nimeä. Myöskään ei pankki diskonttaa muita vekseleitä kuin sellaisia, jotka perus-

tuvat todelliseen liiketoimeen. Uudistuksia ei yleensä kovinkaan mielellään hyväksytä ja jos siihen suostutaan, lasketaan aina korkeampi korko.

Vekselit, jotka saapuvat diskontattavien vekselien osastolle, ovat tarkoitettut joko suoraan diskontattaviksi tai usein myös, jolloin liitteenä seuraa asiakirjoja, ensin tunnustuksen hankkimista varten ja tämän jälkeen diskontattaviksi. Jos tunnustuksen hankkiminen on kysymyksessä, tehdään se edellään mainittujen agenttien tai vahtimestarin välityksellä luovuttaen tavallisesti vekseliä seuranneet asiakirjat tunnustusta vastaan.

Diskonttokorosta on asiakas aina jo aikaisemmin tehnyt sopimuksen pankin johtokunnan kanssa. Tarpeelliset laskutoimitukset suoritetaan asiakkaalle lähetettävässä kirjeessä, josta pankille jää vesikopio. Kaikki päivän kuluessa diskontatut vekselit merkitään erikoiseen listaan, jossa mainitaan paitsi diskonttaajaa ja vekselin määrää myös prosentti, korko, kulut sekä nettomäärä. Tämän listan perusteella kirjoitetaan tarpeelliset tilisiirtoliput veloittaen "Bills receivable A/c":ia kunakin päivänä diskontattujen vekselien yhteisellä bruttomäärällä ja hyvittäen asiakkaiden juoksevia tilejä heidän diskonttaamiensa vekselien nettomäärillä sekä "Disc. bill stamp A/c":ia leimojen, "Collecting charges A/c":ia kulujen ja "Discount A/c":ia diskonttokoron määrällä.

Itse koron laskemiseen nähden on huomattava, että koska kaikki käytettävissä olevat korkokirjat ilmoittavat vain 5 % mu-

kaan lasketun koron, on jokainen korko ensin laskettava tämän prosentin mukaan ja siten saadun tuloksen perusteella kulloinkin kysymyksessäoleva korko. Edellä myös jo mainitsin, että jokaisen vekselin juoksuaikaan lisätään kolme "days of grace". Nämä päivät otetaan myös vekseliä diskontattaessa huomioon laskemalla siis esim. 90 pv:n vekselistä 93 pv:n korko. Korkopäivät lasketaan aina efektiivisesti, s.o. kuukautteen aina niin monta päivää kuin siinä todellisuudessa on.

Kaikkia diskonttaamiaan vekseleitä ei Hambros Bank säilytä salkussaan niiden eräpäivään saakka, vaan koron ollessa edullisen tai jos kyseessä on rahantarve, myydään niitä joko johonkin suurpankkiin tai "billbroker":ille. Myydyt vekselit poistetaan heti Hambros Bank'in kirjoista, koska pankilla ei tämän jälkeen ole niiden kanssa enää mitään tekemistä. Ainoastaan siinä tapauksessa, että vekseliä ei sen erääntyessä lunasteta, on Hambros Bank velvollinen lunastamaan sen takaisin. Nettotuloksella, joka saadaan myydyistä vekseleistä, hyvitetään "Bills receivable A/c":ia ja otetaan puuttuva erotus, s.o. diskonttokorko "Discount A/c":lta.

Diskontattujen vekselien rekisterit ja eräpäiväkirjat ovat pääpiirteissään samanlaiset kuin vastaavat kirjat aikaisemmin selittämälläni perittävien vekselien osastolla. Lisäksi on kuitenkin mainittava n.k. "obligobooks", joita on kahdenlaisia, nim. "Liability from" ja "Liability on". Edelliseen merkitään eri aukeamalle kunkin asiakkaan diskonttaamat vekselit ja jälkimäiseen taas samalla tavalla tunnustajien mukaan.

Näistä kirjoista voidaan niinollen nähdä, kuinka paljon kunkin asiakkaan diskonttaamia ja tunnustamia vekseleitä kulloinkin on pankin salkussa.

Diskonttatut pankin salkussa olevat vekselit peritään eräpäivänä aivan samalla tavalla clearingin, vahtimestarien tai agenttien välityksellä kuin perittävätkin vekselit. Peritty määrä hyvitetään luonnollisesti "Bills receivable A/c":lle.

Ulkomaiset vekselit (Foreign Bills).

Ulkomaiset vekselit, s.o. vekselit, jotka eräytyvät maksettaviksi ulkomailla (outside the British Islands), jaetaan kahteen pääryhmään:

- 1) Bills for collection (perittävät vekselit).
- 2) Bills discounted (diskontatut vekselit).

Bills for collection.

Olettakaamme, että jokin ruotsalainen toiminimi on myynyt jonkin tavaramäärän esim. Uuteen Seelantiin. Kauppasopimuksessa määrätään, että laivauspaperit on lähetettävä Hambros Bank Ltd'n välityksellä johonkin pankkiin Wellington'issa, jossa ne luovutetaan ostajalle määrättyä Engl. punta- ja korkosuoritusta vastaan.

Myyjä asettaa nyt vekselin, jonka tulee sisältää seuraava klausuli:

"Payable at the collecting banks selling rate for sight drafts on London together with interest at current rate from date of draft to approximate date of arrival of proceeds in London!"

Tämä klausuli sisältää niinollen määräyksen kurssista, jota on sovellettava laskettaessa määrää, joka ostajan on suoritettava Uuden Seelannin punnissa. Se sisältää myös määräyksen siitä, että ostajan on vekselimäärän lisäksi maksettava korkoa vekselin asettamispäivästä siihen päivään saakka, jolloin suorituksen arvioidaan olevan perillä Lontoossa, s.o. myy-

jä saa suorituksen.

Nyt on erikoisesti huomattava, että kysymys siitä, onko ostaja velvollinen maksamaan korkoa vekselimäärälle, riippuu kokonaan kauppasopimuksesta. Jos kauppasopimus on laadittu siten, ettei myyjä sen perusteella voi vaatia korkoa, jätetään korkoklausuli (interest clause) pois vekselistä, ja myyjä saa odottaa suoritusta saamatta odotusajalta mitään korkohyvitystä.

Kun vekseli ja laivauspaperit ovat saapuneet Hambros Bank'iin, lähetetään ne viipymättä kirjeenvaihtajapankille Wellington'iin. Papereiden sinne saavuttua viimeksimainittu pankki tiedoittaa siitä heti ostajalle sekä ilmoittaa samalla, miten paljon vekselin määrä ja korko tekevät Uuden Seelannin punnissa laskettuina. Kurssi, jota käytetään muutettaessa Engl. puntia Uuden Seelannin punniksi, on n.k. Lontoon avista vekselien myyntikurssi, s.o. kurssi, johon pankki sillä hetkellä myy Engl. puntamääräisiä shekkejä. Ostajan maksettua vaaditun määrän ja saatua vekselin ja laivauspaperit perivä pankki lähettää Hambros Bank'ille laskelman sekä sille tulevan nettotuloksen kysymyksessäolevasta perittävästä Engl. punnissa.

Perittävien vekselien käsittelylle Hambros Bank'in ulkomaisten vekselien osastolla on oleellista erikoisten lippusarjojen (fanfold) käyttö, jossa yhdellä kertaa kirjoitetaan kirje sekä neljä jäljennöstä, joilla kullakin on määrätty tarkoituksensa. Niinpä jokaisesta perittävästä heti sen jälkeen, kun se on kirjattu numerorekisteriin, kirjoitetaan tällainen lippu-

sarja, jonka eri jäljennöksiä käytetään seuraavasti:

a) Alkuperäinen kappale on kirje, joka lähetetään vekselin ja laivauspapereiden kanssa perimisen toimittavalle pankille, s.o. agentille, ja sisältää se perittävää koskevat yksityiskohdat sekä perimisohjeet.

b) Ensimmäinen jäljennös lähetetään toimenantajalle tunnustuksena perittävän vastaanotosta sekä ilmoitetaan siinä, mitä ohjeita agentille on annettu.

c) Toinen jäljennös lähetetään toimenantajalle ilmoituskirjeenä perittävän maksusta. Siihen saakka kunnes maksu on saatu, se säilytetään erikoisessa mappijärjestelmässä ja merkitään siihen maksun vastaanoton jälkeen kulut sekä nettomäärä, joka tulee toimenantajan hyväksi.

d) Kolmas on pankille jäävä jäljennös viimeksimainitusta.

e) Neljäs jäljennös säilytetään niin kauan kuin asia on vireillä erikoisessa agenttien nimien mukaan järjestetyssä mappijärjestelmässä, ja merkitään siihen kaikki asian kulkua koskevat seikat, kuten muutokset perittävää koskevissa ohjeissa j.n.e. Siitä voidaan siis yhdellä kertaa nähdä kaikki, mitä perittäväälle on tehty.

Kuten edellä on jo mainittu, lähettää agentti perittyään vekselin laskelman sekä nettotuloksen Hambros Bank'ille. Tavallisesti se oikeuttaa pankin veloittamaan tiliään kyseessäolevalla määrällä. Mutta jos maksu saapuu shekissä tai

"bankers payment":issä, hyvitetään määrä ensin kassaosastolla n.k. "Proceeds A/c":lle. Tämä "Proceeds A/c" on eräänlainen aputili (impersonal account), jonka tarkoituksena on jouduttaa shekkien ja "bankers payment":ien käsittelyä. Ne voidaan nimittäin heti sen jälkeen kun ne ovat hyvitettyt "Proceeds A/c":lle lähettää clearingiin ja välttyään niinollen siitä viivytyksestä, jonka asian paljon enemmän aikaa vievä käsittely itse ulkom. vekselien osastolla vaatisi. Ulkom.vekselien osasto taas puolestaan veloittaa kyseessäolevalla määrällä "Proceeds A/c":ia.

Suorituksen saavuttua merkitään siihen aikaisemmin mainituista jäljennöksistä, joka lähetetään ilmoituskirjeenä toimenantajalle, kaikki agentin sekä Hambros Bank'in kulut sekä lasketaan lopullinen nettotulos. Jos toimenantajalla on tili pankissa, siirretään nettotulos sille; muussa tapauksessa lähetetään määrä hänelle shekissä tai siirretään "bankers payment":illä hänen jossakin muussa pankissa olevalle tililleen. Perityn ja hyvitetyn määrän erotus hyvitetään "Foreign comm. & discount A/c":lle. Jos perittävä on ollut ulkomaanrahamääräinen, voi asiakas saada suorituksen joko samaa valuuttalajia olevassa shekissä tai muutettuna Engl. punniksi päivän kurssin mukaan.

Bills discounted.

Ne ulkomaiset vekselit, jotka saapuvat diskontattaviksi Hambros Bank'iin, pankki joko itse diskonttaa ja perii tämän jälkeen omaan lukuunsa tai negotioi, s.o. myy edelleen

jollekin toiselle pankille. Viimeksimainittu menettely tulee kysymykseen etupäässä siirtomaissa erääntyviin vekseleihin nähden silloin kun myyminen on edullisempaa kuin periminen pankin omaan lukuun.

Kuten kyseen ollessa perittäväistä vekseleistä, niin tässäkin tapauksessa riippuu kauppasopimuksen sisällöstä sekä sen perusteella vekseliin otetusta korkoklausulista, kuka on velvollinen maksamaan koron ja kulut. Jos vekselissä on korkoklausuli, on ostajan (tunnustajan) maksettava kulut sekä korko diskonttaus- tai negotioimispäivästä siihen päivään saakka, jolloin suoritus saapuu Lontooseen, jotavastoin klausulin puuttuessa ne ovat myyjän (diskonttaajan) maksettavat. Jos kyseessä on negotioitu vekseli, jonka korko ja kulut ovat myyjän maksettavat, peritään ne häneltä sen jälkeen, kun on saatu ilmoitus vekselin maksusta sekä koron ja kulujen suuruudesta, ja hyvitetään vekselin ostaneelle pankille.

Negotioitavan ulkomaisen vekselin tulee sisältää seuraava klausuli:

"Payable with exchange and stamps as per endorsement".

Tämä klausuli sisältää sen määräyksen, että vekselin kurssi määrätään sen päivän kurssin mukaan, jolloin vekseli negotioidaan. Kuten aikaisemmin on mainittu, vahvistettiin perittävien vekselien kurssi sen päivän kurssin mukaan, jolloin vekseli esitettiin lunastettavaksi. Näinollen riippuu kurssivaihteluista, onko tunnustajalle "bill for negotiation" edullisempi kuin "bill for collection". Diskonttaajalle

"bill for negotiation" on luonnollisesti sikäli edullisempi, että hän saa kyseessäolevan vekselimäärän heti käytettäväkseen.

Kuten aikaisemmin on selitetty kyseen ollessa perittävistä vekseleistä, käytetään myös diskontattavia ja negotioitavia vekseleitä käsiteltäessä erikoisia lippusarjoja, joten yhdellä kertaa kirjoitetaan kaikki tarvittavat liput sekä kirjeet. Sarja, jota tällöin käytetään, käsittää alkuperäisen kappaleen sekä seitsemän jäljennöstä, joista viimeksimainittuja täydennetään aina asian kehityksen eri vaiheiden mukaan. Lyhyesti selitettynä sarjaan kuuluvia lippuja käsitellään seuraavasti:

a) Alkuperäinen kappale on kirje perimisen toimittavalle agentille tai negotioivalle (ostavalle) pankille sisältäen vekseliä koskevat tiedot sekä perimisohjeet.

b) Ensimmäinen jäljennös on diskonttolaskelma, joka lähetetään diskonttaajalle ja sisältää erittelyn diskonttokorosta, kuluista sekä diskonttaajan tilille hyvitetystä nettutuloksesta.

c) Pankille jäävä jäljennös edellisestä.

d) Jäljennöstä käytetään kyseen ollessa negotioidusta vekselistä. Säilytetään asian ollessa vireillä negotioivan pankin nimellä varustetussa mapissa ja sen "history"-sarakkeeseen merkitään kaikki asian kulkua koskevat yksityiskohdat.

e) Sama tarkoitus kuin edellisellä, mutta käytetään vekseleistä, jotka ovat lähetetyt perittäviksi pankin omaan lukuun.

f) Jäljennöstä säilytetään tunnustajan nimellä varustetussa mapissa, josta voidaan joka hetki nähdä hänen vastuunsa määrä.

g) Jäljennös lähetetään pankin luottotieto-osastolle ilmoituksena tunnustajan taloudellisesta asemasta.

h) Jäljennös säilytetään diskonttaajan nimellä varustetussa mapissa, josta voidaan joka hetki nähdä hänen koko vastuunsa suuruus sekä kaikki hänen diskonttaamansa vekselit. Kun vekseli on maksettu, lähetetään tämä jäljennös diskonttaajalle ilmoituksena maksusta.

Yllämainittua sarjaa voidaan siis käyttää sekä diskontattaessa että negotioitaessa vekseleitä. Korkoa, kuluja y.m. koskevat merkinnät tulevat vain kummassakin tapauksessa olemaan erilaiset ja mahdollisesti jokin jäljennös jätetään tarpeettomana käyttämättä.

Kaikki vekselit kirjataan heti niiden saavuttua numero-rekisteriin, negotioitavat ja diskontattavat kummatkin eri sarakkeisiin. Tämän jälkeen kirjoitetaan edellämainitut lippusarjat sekä viedään vekselit niiden perusteella "Foreign Bills-Discount" kirjaan, negotioitavat puneella ja diskontattavat musteella, kummatkin omaan sarakkeeseensa. Negotioitaviin vekselihin nähden merkitään myös aina, maksaako tunnustaja koron ja kulut (account drawee) vaiko diskonttaaja vekselin maksun jälkeen (after payment).

Kaikille vekseleille lasketaan arvioitu eräpäivä, s.o. päivä, jolloin suorituksen oletetaan olevan perillä Lontoossa. Tätä laskettaessa tulee luonnollisesti ottaa huomioon, paitsi se aika, joka kuluu maksun saapumiseen Lontooseen, myös kyseen ollessa "sight" vekseleistä se aika, joka kuluu vekselin saapumiseen maksupaikkaan. Eräpäiväkirjaan merkitään vekselit aina tämän arvioidun eräpäivän kohdalle ja, kuten aikaisemmin on jo mainittu, lasketaan vekselin korko aina myös tähän arvioituun eräpäivään saakka. Jos vekseli on diskontattu ja sen maksu myöhästyy yli arvioidun eräpäivän, veloitetaan diskonttaajalta lisäkorkoa, ja samaten maksun saapuessa ennen arvioidua eräpäivää hyvitetään hänelle palautuskorkoa.

Usein sattuu, että suoritus diskontatusta ulkomaisesta vekselistä saadaan vekselissä, joka on maksettava esim. 30 p/n. Useimmiten on ensinmainittu vekseli tällöin maksettu ennen sen eräpäivää, ja niinollen on myös maksu saapunut Lontooseen ennen sen arvioidua eräpäivää. Olettaen nyt, että maksuksi saadun vekselin eräpäivä kuitenkin menee yli alkuperäisen vekselin arvioidun eräpäivän, ei luonnollisestikaan mikään palautuskoron suorittaminen tule kysymykseen, vaan päinvastoin peritään diskonttaajalta lisäkorkoa näiden eräpäivien väliseltä ajalta.

Negotioidusta vekselistä saadaan suoritus tavallisesti joko "bankers payment":issä tai shekissä, ja hyvitetään se ensin "Proceeds A/c":lle. Veloittaen tätä tiliä siirretään määrä asiakkaan pankissa olevalle tilille (tai lähetetään hänelle

shekissä) vähennettynä mahd. leimojen ja siirtoprovision määrällä. Siirtoprovisio hyvitetään "Foreign comm. & discount A/c":lle. Jos vekselin korko ja kulut ovat myyjän (diskonttaajan) maksettavat, veloitetaan hänen tiliään niiden määrällä sen jälkeen kun on saatu ilmoitus vekselin maksusta, ja lähetetään määrä vekselin ostaneelle pankille.

Jos Hambros Bank diskonttaa ulkomaisen vekselin, veloitetaan "Foreign bills A/c":ia vekselin bruttomäärällä. Nettomäärällä hyvitetään diskonttaajan pankissa olevaa tiliä, lähetetään se hänelle shekissä tai siirretään "bankers payment":llä hänen jossain muussa lontoolaisessa pankissa olevalle tililleen. Diskonttokoron ja kulujen määrällä hyvitetään "Foreign comm. & discount A/c":ia. Vekselin perimisen jälkeen hyvitetään agentin lähettämällä nettotuloksella "Foreign bills A/c":ia ja otetaan tämän määrän sekä vekselin alkuperäisen bruttomäärän erotus, s.o. agentin veloittamat perimiskulut, "Foreign comm. & discount A/c":lta.

Remburssiluotot (Documentary Credits).

Remburssi sisältää ehdollisen eli toisin sanoen määrätyn edellytyksin annetun maksumääräyksen, jonka kautta toimenantaja haluaa hankkia takuun siitä, että määrätty, toimeksiantossa tarkemmin määritellyt määräykset täytetään ennenkuin maksu suoritetaan. Myyjälle (beneficient) remburssi merkitsee taas sitä, että hänen ei tarvitse myöntää luottoa, vaan saa suorituksen välittömästi ilman vaivaa ja perimiskustannuksia asiakirjoja vastaan.

Remburssit jaetaan kahteen pääryhmään:

- 1) Irrevocable eli Confirmed Credit (peruuttamaton eli vahvistettu remburssi).
- 2) Revocable eli unconfirmed Credit (peruutettavissa oleva eli vahvistamaton remburssi).

Kuten jo nimityksestäkin käy ilmi, on "irrevocable credit" peruuttamaton. Vaatimalla itselleen tällaisen remburssin saa myyjä pankin antaman takuun siitä, että hän saa maksun leveranssistaan sovitulla tavalla. Pankki vastaa siis siitä, että myyjä saa suorituksen määrättyjä asiakirjoja vastaan määrättyssä ajassa.

"Revocable credit" ei sen sijaan sisällä remburssin asettaneen pankin takuuta siitä, että myyjä saa suorituksen sopimuksessa määrättyllä tavalla. Ostaja voi nimittäin tässä tapauksessa joko peruuttaa tai muuttaa remburssin, ja myyjä

jää niinollen ilman sopimuksenmukaista suoritusta. Tosin pankki heti saatuaan tiedon muutoksista tai peruuttamisesta ilmoittaa siitä beneficent'ille, mutta tämä on jo silloin saattanut ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että tavara on jo lähetetty eikä sitä enää voida peruuttaa. Myyjä kyllä säilyttää määräämisoikeuden tavaraan nähden, mutta hänelle koituu joka tapauksessa tappiota koettaessaan hankkia tavaraa uutta ostajaa tai antaessaan palauttaa sen.

Voisi näinollen ajatella, että peruutettavissa olevasta remburssista ei olisikaan myyjälle mitään mainittavaa hyötyä. Käytännössä ei laita kuitenkaan ole näin, sillä verrat harvoin sattuu, että ostaja käyttäisi edellämäinittua oikeuttaan remburssin peruuttamiseen tai muuttamiseen, koska sellainen menettely olisi omiaan saattamaan hänen asemansa ja menettelytapansa jo remburssin avanneen pankinkin silmissä epäilyttäväksi. Sitäpaitsi jo sekin seikka, että ostaja joko itse omistaa kylliksi varoja tai ainakin nauttii tarpeellista luottoa pankissaan avatakseen remburssin, tarjoaa myyjälle jonkinlaisia takeita.

Molempia edellämäinittuja remburssityyppejä on kahta eri lajia, nim.:

- 1) Avistarembursseja.
- 2) Pitkäaikaisia remburseja.

Avistaremburssin ollessa kysymyksessä saa beneficentti suorituksen välittömästi esittäessään asiakirjat (laivauspape-

rit) siinä pankissa, missä remburssi on maksettava. Hän lähettää niinollen saatuaan Hambros Bank'ista ilmoituksen hänen hyväkseen avatusta remburssista ja sen määrästä sekä laivatuun tavarat kaikki laivauspaperit sekä asettamansa näytetäessä maksettavan tratan mainitulle pankille. Pankissa tarkastetaan laivauspapereiden perusteella, onko leveranssi tapahtunut joka suhteessa sopimuksen mukaisesti. Tällöin usein havaitaan puutteellisuuksia, laivauspapereiden joukossa ei ole "full set" konossementteja, laivaus on tapahtunut sovittua aikaa myöhemmin j.n.e. Tässä tapauksessa ei luonnollisesti-kaan maksua suoriteta ennenkuin puutteellisuus on korjattu tai saatu asianmukainen takuu siitä, että laivaus on puutteellisuuksista huolimatta asianmukaisesti toimitettu. Vasta sen jälkeen kun on täysi selvitys siitä, että myyjä on täyttänyt kaikki sopimuksen ehdot, lähetetään hänelle suoritus. Tämä tapahtuu veloittamalla ostajan tai hänen pankkinsa (principal) tiliä. Mainittua tiliä veloitetaan tässä yhteydessä myös remburssiprovision määrällä. Laivauspaperit lähetetään tämän jälkeen joko ostajalle suoraan tai, jos hän on avannut remburssin pankkinsa (principal) välityksellä, viimeksimainitulle ostajalle luovutettaviksi.

Pitkäaikainen remburssi eroaa avistaremburssista siinä, että beneficentti ei tällöin saa suoritusta heti esitettyään laivauspaperit, vaan remburssin avannut pankki tällöin ainoastaan tunnustaa hänen asettamansa vekselin. Vekseli saattaa olla maksettava joko määrätyn ajan kuluessa näyttämisestä tai

tavaran lähettämisestä. Tunnustettu vekseli palautetaan myyjälle, ja voi hän, jos haluaa rahat heti, diskontata vekselin haluamassaan pankissa.

Käytännössä tapahtuu sängen usein, että myyjä, saatuaan Hambros Bank'in ilmoituskirjeen hänen hyväkseen avatusta remburssista, heti laivauksen tapahtuttua diskonttaa vekselinsä laivauspapereineen pankkiinsa. Tässä tapauksessa viimeksimainittu pankki lähettää vekselin asiakirjoineen tunnustettavaksi, ja luonnollisestikaan ei vekseliä tämän jälkeen enää luovuteta myyjälle, vaan sille, joka esitti sen tunnustettavaksi.

Samalla kuin Hambros Bank tunnustaa myyjän asettaman vekselin maksettavaksi jossain lontoolaisessa pankissa, veloitetaan vekselin määrällä ostajan tai, jos luoton avaaminen on tapahtunut "principal":in välityksellä, viimeksimainitun n.k. "Long Drafts A/c":ia ja hyvitetään samalla määrällä pankin "Bills Payable Long Drafts A/c":ia. Ostajan "Long Drafts A/c" on väliaikainen tili, joka avataan aina tässä yhteydessä, ja voidaan siitä aina heti nähdä, kuinka paljon tämän laatuksia luottoja on kyseessäolevalla asiakkaalla. Hambros Bank'ille tuleva tunnustusprovisio veloitetaan suoraan joko ostajan tai "principal":in juoksevalta tililtä.

Kun vekseli sitten erääntyy maksettavaksi, lunastaa Hambros Bank sen tehden seuraavat tilisiirrot: Ostajan tai hänen "principal":insa juoksevaa tiliä veloitetaan vekselin määrällä sekä hyvitetään vastaavasti hänen "Long Drafts A/c":iaan. Samaten veloitetaan mainitulla summalla pankin "Bills

Payable Long Drafts A/c":ia ja käytetään määrä vekselin lunastamiseen.

Acceptance Credits.

"Documentary credits Department":in käsiteltäviin luottoihin kuuluvat myös n.k. "Acceptance Credits". Nyt on kuitenkin huomattava, että "Acceptance Credit"-luotot eivät ole mitään remburssiluottoja, sillä viimeksimainituillehan on ominaista, että ne avaa aina ostaja, jotavastoin ostajalla ei ole mitään tekemistä "Acceptance Credit"-luottojen kanssa. "Acceptance Credit" on luottojärjestely myyjän, hänen pankkinsa sekä englantilaisen pankin välillä.

Olettakaamme, että suomalainen sahalaitos on myynyt suuremman puutavaramäärän ulkomaille, ja leveranssin tulee tapahtua seuraavan kevään kuluessa. Sahalaitoksella ei ole tarpeeksi käyttövaroja täyttääkseen sitoumuksensa, ja sen täytyy turvautua luoton saantiin. Edullisimmaksi havaitaan tällöin "Acceptance Credit":in avaaminen suomalaisen pankin takuulla englantilaisessa pankissa, esim. Hambros Bank'issa, jossa sahalaitoksella on tili.

Nähtyään leveranssisopimuksen suostuu sahalaitoksen käyttämä Helsingissä oleva pankki takaamaan sille määrätynsuuruisen, yhden vuoden kuluessa maksettavan "Acceptance Credit"-luoton. Myöskin Hambros Bank, käytyään läpi leveranssisopimuksen ja tuntien hyvin sekä sahalaitoksen että kyseessäolevan suomalaisen pankin, ilmoittaa luoton olevan myyjän käytettä-

vissä heti kun takaussitoumus on saapunut.

Sahalaitos lähettää nyt takaussitoumuksen sekä asettamansa luoton määrää vastaavat kolmen kuukauden vekselit, kukin suuruudeltaan korkeintaan £ 5.000.-/-, Hambros Bank'ille, joka tunnustaa ne. Tavallisesti Hambros Bank tämän jälkeen itse myös diskonttaa vekselit, joskin niiden diskonttaaminen voi tapahtua muuallakin rahamarkkinoilla. Tämän jälkeen lähetetään asiakkaalle diskonttolaskelma, jossa eritellään kaikki kustannukset sekä määrä, jolla asiakkaan tiliä on hyvitetty. Huomattava on nyt, että asiakkaan tiliä hyvitetään vekseleiden kokonaismäärällä ja veloitetaan erikseen leima- y.m. kulujen määrällä.

Hyvissä ajoin ennen kolmannen kuukauden loppuun kulumista lähettää sahalaitos uudistusvekselit Hambros Bank'ille, jossa ne tunnustetaan ja diskontataan aivan samalla tavalla kuin aikaisemmatkin vekselit. Kulujen määrällä veloitetaan asiakkaan tiliä, ja vekseleiden kokonaismäärä käytetään aikaisempien vekseleiden lunastamiseen. Aivan samalla tavalla menetellään jälleen, kun toinen ja kolmas sarja vekseleitä eräytyy maksettaviksi.

Tämän ajan kuluessa on myös jo myydyn tavaran laivaus alkanut, ja näihin laivauksiin perustuvat ostajan tunnustamat vekselit - joilla näinollen ei ole mitään suoranaista tekemistä "Acceptance Credit":in kanssa - diskontataan heti (tai yksinkertaisesti peritään, jos on kysymys avistavekseleistä), ja nettotulos maksetaan sahalaitoksen Hambros Bank'issa olevalle

"Acceptance Cover Account":ille. Maksuja tälle tilille jatketaan, kunnes sillä löytyy kylliksi varoja sahalaitoksen "Long Drafts A/c":in debetsaldon katteeksi. Mainittu "Long Drafts A/c" avattiin silloin, kun vekselit tunnustettiin, ja veloitettiin sitä koko luoton määrällä hyvittäen "Bills Payable Long Drafts A/c":ia. Viimeisten vekseleiden erääntyessä siirretään "Acceptance Cover A/c":lta tarpeellinen määrä sahalaitoksen "Long Drafts A/c":in debetsaldon katteeksi. Samalla veloitetaan myös "Bills Payable Long Drafts A/c":ia luoton määrällä käyttäen rahat vekseleiden maksuksi, s.o. hyvitetään "Bills Receivable A/c":ia. Siinä tapauksessa, että "Acceptance Cover A/c":lle jää jokin pieni saldo, siirretään se sahalaitoksen juoksevalle tilille, ja näin on koko asia lopullisesti selvitetty.

Valuuttaosasto (Foreign Exchange).

Vielä noin kuusitoista vuotta sitten kokoontuivat City'n pankkimiehet ja "billbroker":it kaksi kertaa viikossa "Royal Exchange":iin tehdäkseen vekselikauppoja ja antaakseen päivän lopussa erikoisen listan "Course of Exchange", jossa ilmoitettiin ne kurssit, joiden mukaan oli tehty valuuttakauppoja maailman eri finanssikeskusten kesken. Nykyisin ei sensijaan Lontoossa julkaista mitään virallisia kurssinoteerauksia, vaan voimassaoleva kurssi on kulloinkin se, joka päivän kuluessa on markkinoilla. Ne, jotka tekevät kauppoja valuuttamarkkinoilla, määräävät kurssit kysynnän ja tarjonnan mukaan.

Ollakseen selvillä kurssivaihteluista ovat pankin valuuttakauppojen tekijät (dealer) koko ajan puhelinyhteydessä välittäjien (broker) kanssa. Näiltä he saavat tietää kaikki kurseissa tapahtuneet muutokset ja voivat ilmoittaa ne edelleen pankin eri osastoille. Yhtämittaisten kurssivaihteluiden vuoksi ovat kurssien ilmoitustaulutkin sähköllä toimivia, ja voidaan niissä olevat numerot vaihtaa painamalla nappia valuuttaosastolla.

Edellämainitut brokerit ovat tyypillisiä Lontoolle. He ovat vain välittäjiä eivätkä tee tai ainakaan saisi tehdä valuuttakauppoja omaan lukuunsa. Jos pankki on myyjä, soittaa se brokerilleen, joka asettuu yhteyteen mahdollisen ostajan kanssa. Kun broker on löytänyt sekä ostajan että myyjän,

ja jos kumpikin näistä hyväksyy kurssin, järjestää hän kaupan. Hänen tarkoituksenaan on siis saattaa ostaja ja myyjä yhteyteen mahdollisimman nopeasti. Brokerin ainoa palkkio on provisio, joka riippuu kaupan suuruudesta sekä valuutan laadusta.

Mainitunlaatuisia brokertoimistoja on Lontoossa noin 40-50, ja kullakin pankilla on tavallisesti määrättyt välittäjät, joita se käyttää. Brokerit ovat tavallisesti pankkimiehiä sekä useimmiten erikoistuneet jonkin määrätyn valuutan välitykseen.

Myös Hambros Bank'in "dealer'it" ovat kukin erikoistuneet määrättyjen valuuttojen ostoon sekä myyntiin. Kukin heistä seuraa tarkkaan oman valuuttalajinsa saldon vaihtelua, ostaa heti markkinoilta puuttuvan määrän sekä päinvastaisessa tapauksessa myy ylijäämän. Jos päivän kuluessa käy selville, että jotain tarvittavaa valuuttalajia saa sen omassa maassa ostaa halvemmalla kuin City'ssä, soittaa "dealer" heti sinne tehden tarjouksen puntia vastaan. Kurssien ollessa vakavia tehdään usein kauppoja, joissa kurssivoitot ovat niin pieniä, että vain puhelinkulut tulevat korvatuiksi, "but it keeps the flag flying".

Paitsi tavallisia "spot" kauppoja, joissa valuutan leveranssi tapahtuu heti tai lähipäivinä, tehdään sangen runsaasti myös n.k. terminakauppoja (forward contracts). Terminakauppojen kurssit eroavat tietysti jossain määrin "spot" kauppojen kurseista, sillä ensinmainituthan eivät riipu vain ky-

seessäolevan valuutan kysynnästä ja tarjonnasta, vaan myös eri maissa vallitsevista korkokannoista.

Olettakaamme, että englantilainen tuoja tarvitsee £ 1.000.-/- vasta-arvon dollareissa kolmen kuukauden kuluttua tapahtuvaa leveranssia varten. Hän haluaa ostaa tarvitsemansa dollarit heti välttyäkseen mahdollisten kurssivaihteluiden tuottamilta tappioilta. Koska pankki tuntee hyvin asiakkaansa ja luottaa tämän maksukykyyn, tehdään kauppa. Pankki ei myöskään halua ottaa kurssin vaihtelun aiheuttamaa riskiä ja ostaa tarvittavaa dollarimäärää vasta eräpäivänä, vaan tekee sen heti. Täten saadut dollarit maksetaan pankin New York'issa ollevalle tilille, jossa ne saavat olla eräpäivään saakka. Pankki menettää nyt Lontoossa tuhannen punnan koron kolmelta kuukaudelta, mutta saa vastaavasti New York'issa koron sinne talletetulle dollarimäärälle. Jos oletamme, että korkokanta New York'issa on $\frac{1}{2}$ % korkeampi kuin Lontoossa, saa pankki hyväksyä tämän korkoerotuksen, ja voidaan asiakkaalle niinollen kauppaa tehtäessä antaa edullisempi kurssi. Luonnollisesti pankin tätä arvioidessaan on kuitenkin otettava huomioon myös kaupanteosta sille aiheutuneet puhelin- y.m. kustannukset. Jos asiakas on valmis suorittamaan pankille mainitut £ 1.000.-/- heti, ja pankki niinollen saa koron tällekin määrälle, järjestetään kurssi hänelle vastaavasti edullisemmaksi.

Usein terminakauppoja tehtäessä ei vielä tiedetä määrätä tarkkaa eräpäivää, ja sen vuoksi kauppa tässä tapauksessa tehdään "option", s.o. suoritus tapahtuu jonkin määrätyn ajan

kuluessa.

Yleensä valuuttakauppoja tehtäessä pyritään noudattamaan "balance the book" periaatetta, s.o. koetetaan mahdollisimman pian hankkia kate tehdyille valuuttasiirrolle. Varsinkin jos on kysymys suuremmista ostoista ja myynneistä, ei niitä yleensä päätetä ennenkuin kyseessäolevan siirron takana on ostaja tai myyjä, olipa tämä sitten toinen pankki tai pankin oma asiakas.

Kaikista tehdyistä valuuttakaupoista kirjoitetaan valuuttaosastolla lippusarjat, jotka sisältävät tarpeelliset vahvistuskirjeet sekä eri tileille menevät kassaliput. "Copy for files", s.o. pankille jäävä kirjejäljennös säilytetään valuuttaosastolla siksi, kunnes tulleitten vahvistuskirjeiden perusteella on voitu todeta kaiken olevan järjestyksessä. Kaikki sekä ostot että myynnit merkitään erikoiseen muistioon, ja tämän perusteella ilmoitetaan kunakin aamuna "Chief Cashier":ille sinä päivänä erääntyvien ostojen ja myyntien £-arvot. Koska suuri osa ostoista suoritetaan shekeillä tai "bankers payment":eillä clearingpankissa olevalta tililtä ja myynneistä vastaavasti saadaan suoritus mainitulle tilille, ovat nämä tiedot tarpeelliset "Chief Cashier":ille, jonka tulee jo aamulla olla tietoinen suuremmista päivän kuluessa tilillä tapahtuvista muutoksista.

Jos kyseessä on terminakauppa, jolla on esim. myyty jollekin asiakkaalle ulkomaan valuuttaa, siirretään heti kaupan päättämisen jälkeen £-vasta-arvo asiakkaan "Forward Contracts

A/c, Personal A/c":lta pankin "Forward Contracts A/c, Impersonal A/c":lle. Viimeksimainittu tili on olemassa erikseen kutakin eri maata varten. Kaupan eräpäivänä siirretään määrä takaisin "F.C. Personal A/c":lle ja tämän jälkeen käsitellään asia tavallisena "spot" kauppana. Jos kyseessä on osto, tapahtuvat siirrot luonnollisesti päinvastoin.

Terminakaupoista pidetään myös erikoista eräpäiväkirjaa; myynnit ja ostot ovat kummatkin eri kirjassa. "Option" kaupat merkitään näissä kirjoissa kyseessäolevan periodin viimeisen päivän kohdalle. Kutakin kauppaa koskevat ohjeet merkitään kirjassa olevaan erikoiseen sarakkeeseen. Kun eräpäivä on ohitse ja siirrot tehty, poistetaan määrä eräpäiväkirjasta.

N.s. "liability" kirjassa on jokaisella asiakkaalla, jonka kanssa on tehty terminakauppoja, oma tili. Tälle merkitään kaikki hänen kanssaan tehtyjen kauppojen £-arvot, sekä ostot että myynnit, ja lasketaan aina näkyviin niiden summa, s.o. kuinka suuri on hänen kanssaan vireillä olevien kauppojen kokonaismäärä. Eräytyneet ostot ja myynnit vähennetään mainitusta saldosta ja uudet taas vastaavasti lisätään siihen. Kerran viikossa annetaan johtokunnalle tieto kunkin asiakkaan saldosta.

Ulkomaan rahan osto ja myynti on myös järjestetty valuuttaosastolle. Useiden maiden, varsinkin Skandinavian, rahaa pidetään aina varastossa. Jos sattumalta jotain rahalajia

ei olisi varastossa, hankitaan sitä jostakin muusta pankista asiakkaan odottaessa. Tällainen palvelus tehdään kuitenkin tavallisesti vain jollekin tunnetulle asiakkaalle. Valuuttaosastolla ei kuitenkaan ole mitään varsinaista ulkomaan rahan kassaa, lukuunottamatta £ 150.-/- suuruisia vaihtokassaa, vaan puntavasta-arvo haetaan tai lähetetään aina kassalipun kera pankin varsinaisiin kassoihin. Tätä varten otetaan kustakin kassalipusta kaksi jäljennöstä. Alkuperäinen kappale menee kassaan, ensimmäinen jäljennös jää asiakkaalle ja toinen jäljennös jää valuuttaosastolle kirjanpitoa varten. Jokaista ostoa tai myyntiä varten on kurssi tiedusteltava "dealer" osastolta, jossa se aina arvioidaan kulloinkin voimassa olevan kurssin mukaan luonnollisesti ylläpitäen pientä kurssimariginaalia pankin hyväksi.

Henkilön, joka haluaa ostaa ulkomaan rahamääräisen shekin, tulee tätä varten täyttää erikoinen tilauslippu, jossa paitsi tarpeellisia shekkiä koskevia tietoja on myös mainittava, millä tavalla shekki maksetaan (cash, debit our account j.n.e.). Viimeksimainittu merkintä on tarpeellinen sen vuoksi, että sen perusteella voidaan jokaisesta shekistä kirjoittaa tarkoituksenmukainen "draft advice fanfold". Tämä sarja sisältää ilmoituskirjeen sille pankille, jonka maksettavaksi shekki on asetettu, ja jos kysymyksessä on haarakonttori, myös mainitun pankin pääkonttorille, jossa olevaa Hambros Bank'in tiliä shekin määrällä veloitetaan. Yksi jäljennöksistä lähetetään vahvistuskirjeenä shekin ostajalle sisältäen shekin

maksua koskevat ilmoitukset (we have charged your account, we acknowledge receipt of payment tai please remit us cheque). Jäljennöksinä saadaan myös tarpeelliset kassaliput, nim. "Credit Nostro", veloituslippu asiakkaan tilille tai "Foreign Sales A/c":lle, pankille jäävä kirjejäljennös sekä vihdoin hyvityslippu "Foreign Sales A/c":lle. Jos nimittäin asiakas on lähettänyt maksun tilauslippua seuranneessa shekissä tai ilmoittanut lähettävänsä sen ilmoituskirjeen saatuaan, otetaan määrä ensin "Foreign Sales A/c":lta sekä hyvitetään edellisessä tapauksessa heti ja jälkimäisessä tapauksessa shekin saavuttua takaisin tälle tilille. Jos ostetun shekin vastavolla on veloitettu asiakkaan tiliä, ei "Foreign Sales A/c":ia siinä tapauksessa käytetä.

Arvopaperiosasto (Stock Department).

Englantilainen pankki ei itse saa esiintyä arvopaperipörssissä ostajana enempää kuin myyjänäkään, vaan tehdään siellä kaikki arvopaperikaupat meklarien (broker) välityksellä. Viimeksimainittukaan ei vielä itse tee kauppoja pörssissä, vaan hän kääntyy taas puolestaan n.k. "jobber":in puoleen. Meklari pyytää jobberia "make a price", ja jobberi, joka ei tiedä, haluaako meklari ostaa vai myydä, ilmoittaa kaksi hintaa. Jos kurssit vastaavat pankin vaatimuksia, antaa meklari esim. ostomääräyksen ilmoittaen samalla rajahinnan. Kun jobberi on onnistunut tekemään kaupan, ilmoittaa hän siitä meklarille, joka taasen lähettää pankille erikoisen sopimuksen (Contract), joka sisältää kauppaa koskevat yksityiskohdat.

Arvopaperimeklari veloittaa pankilta aivan saman kurssin, minkä hän itsekin on maksanut jobberille, ja hänen ansionsa kaupasta on ainoastaan provisio, joka ostajan on suoritettava. Jobber sensijaan saa arvopapereista pörssissä suorittamansa kurssin ja meklarille lupaamansa kurssin välisen erotuksen, jota kutsutaan nimellä "Turn" eli "Jobber's Turn".

Jos arvopaperit on ostettu pankin asiakkaan lukuun, on edellämainittu provisio luonnollisesti hänen suoritettava. Jos kysymyksessä oleva asiakas on yhtiö tai jokin toinen pankki, ei meklari saa provisiota kokonaisuudessaan, vaan siitä

menee puolet Hambros Bank'ille. Sensijaan saa meklari provision kokonaan, jos asiakas on yksityinen henkilö ja sopimus on hänen nimelleen asetettu.

Suurin osa arvopaperikaupoista tehdään "for account", s.o. hinta maksetaan ja arvopaperit luovutetaan erikoisina "settling" eli "account" päivinä. Tällainen "account day" on joka toinen torstai tai sen ollessa pyhäpäivä seuraava arkipäivä. Ainoastaan kyseen ollessa valtiopapereista tapahtuu maksu ja luovutus heti seuraavana päivänä.

Arvopaperikauppaa päätettäessä määrätään aina "account day", jolloin sekä maksun että arvopapereiden luovutuksen tulee tapahtua. Nyt on kuitenkin mahdollista, että joko ostaja tai myyjä haluaa siirtää tilityksen johonkin myöhempään päivään. Mikäli tämä on mahdollista, riippuu kokonaan siitä, hyväksyykö vastapuoli hänelle tehdyn tarjouksen korvauksesta, jonka siirtoa haluava on valmis suorittamaan.

Olettakaamme, että joku on, toivoen hinnan alenevan, myynyt joukon osakkeita, ja tilityspäivä on kauppaa tehtäessä määrätty. Myyjällä ei toistaiseksi ole kyseessäolevia osakkeita, vaan hän on toivonut voivansa hankkia niitä edullisesti hinnan alentuessa. Hinta ei kuitenkaan ole alentunut, vaan päinvastoin noussut. Toivoen tilanteen kehittyvän edullisemmaksi tarjoaa myyjä ostajalle määrätyn korvauksen (backwardation), jos hän saa siirtää osakkeiden luovuttamisen johonkin myöhempään tilityspäivään. Jos ostaja ei tähän suostu,

on myyjän hankittava osakkeet ja kärsittävä tappio.

Jos osakkeiden hinta sensijaan tilityspäivään mennessä on myyjän odotusten mukaisesti laskenut, tarjoaa ostaja määrätyn korvauksen (contango) saadakseen maksun suorituksen siirretyksi. Jos myyjä ei tähän suostu, kärsii ostaja luonnollisesti tappion.

Jos pankki on joko ostanut tai myynyt arvopapereita jonkin asiakkaansa lukuun, ilmoitetaan hänelle heti kaupan päättämisen tapahduttua "account day", jolloin hänen tiliään joko hyvitetään tai veloitetaan kauppahinnalla. Kyseen ollessa ostosta veloitetaan asiakkaan tiliä bruttomäärällä, johon sisältyy paitsi arvopapereiden hintaa myös provisio- ja leimakulut. Pankille mahdollisesti tuleva puolet provisiosta hyvitetään "Brokers half Commission A/c":lle ja meklarille tuleva hinta, puolet provisiosta ja leimakulut "Brokers A/c":lle. Viimeksimainittu tili on jälleen n.k. "impersonal settling account", jota hyvityksen jälkeen heti veloitetaan, ja lähetetään suoritus meklarille joko shekissä tai siirretään "bankers payment":illä hänen tililleen.

Jos arvopapereita on myyty jonkin asiakkaan lukuun, hyvitetään meklarilta saatu suoritus ensin "Brokers A/c":lle. Itselleen tulevan provision ja leimakulut on meklari jo tästä määrästä vähentänyt. "Brokers A/c":ia veloittaen siirretään sitten nettohinta asiakkaan tilille ja pankille tuleva provisio hyvitetään jälleen "Brokers half Commission A/c":lle.

Ostettaessa osakkeita asiakkaiden lukuun ei pankki ilmoita meklarille heidän nimiään, vaan otetaan kaikki osakkeet (mikäli ei kysymys ole haltijapapereista) Hambros Bank (Nominees) Ltd'n nimelle. Kirjanpidollisesti jaetaan ne sitteen eri asiakkaiden kesken sekä pannaan heidän depo'ihinsa. Jos kyseessäolevat osakkeet sitten luovutetaan edelleen, liitetään niihin erikoiset siirtositoumukset. Tällaisten sitoumusten on aina seurattava osakkeita, jos ne ostettaessa ovat asetetut aikaisemman haltijan nimelle.

Tässä yhteydessä haluan vielä lopuksi lausua Suomen Pankin Johtokunnalle kunnioittavimmat kiitokseni siitä, että Johtokunta myöntämällä matka-apurahan ja järjestämällä tilaisuuden harjoitteluun paljon mielenkiintoista opittavaa tarjoavassa englantilaisessa pankissa on tehnyt minulle mahdolliseksi kartuttaa tietojani niin englanninkielen kuin pankkitoiminnankin alalla. Kiitollisuudella myös muistan kaikkia niitä Hambros Bank Ltd'in johtajia, osastopäälliköitä ja virkailijoita, jotka neuvoillaan ja opastuksellaan auttoivat minua saavuttamaan työskentelystäni mahdollisimman suuren hyödyn.

Helsingissä, kesäkuussa 1937.

E. P. Linninen